

Faktablad från *Hälsa på lika villkor?* 2021

Covid-19: sjukdom och hälso- och sjukvård

Testats positivt för covid-19

Det virus som orsakar sjukdomen covid-19 sprids framför allt vid nära relationer med andra. För att minska risken för smittspridning är det viktigt att den som har symptom på covid-19 stannar hemma, isolerar sig och testas sig för att se om man har en pågående infektion (1,2).

Totalt nio procent av sörmlänningarna i åldern 16-84 år uppger att de testats positivt för covid-19. Det är ingen skillnad mellan kvinnor och män i andel som uppger att de testats positivt för covid-19.

Det finns vissa skillnader mellan olika åldersgrupper och vid indelning efter utländsk bakgrund. Högst andel som uppger att de testats positivt finns i åldersgruppen 30-64 år och lägst andel finns i åldersgruppen 65-84 år. Närmare 15 procent av dem som är födda utanför Europa uppger att de har testats positivt för covid-19, motsvarande andel för personer födda i Sverige är åtta procent.

Faktaruta Hälsa på lika villkor 2021

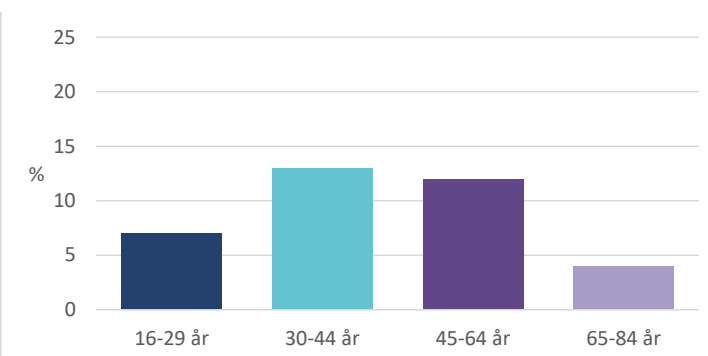
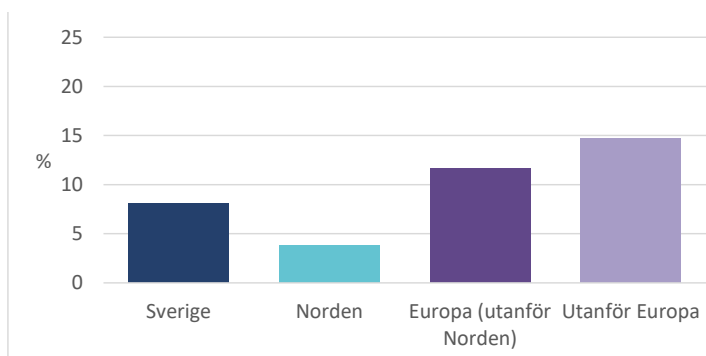
Den nationella folkhälsoenkäten *Hälsa på lika villkor?* genomförs normalt vartannat år. På grund av corona-pandemin beslutades om att göra en extra undersökning 2021 för att bland annat kunna följa pandemins påverkan på befolkningens livsvillkor, levnadsvanor och hälsa. Undersökningen 2021 kompletterades även med ett tiotal nya frågor om covid-19.

I Sörmland fick totalt 9 199 personer i åldern 16-84 år möjlighet att besvara enkäten. Enkäten kunde besvara via webben eller via ett hemskickat pappersformulär. Datainsamlingen pågick under februari till maj 2021, 4 156 svar kom in. Svarsfrekvensen var 45 procent.

I urvalsundersökningar finns alltid viss osäkerhet. I den här undersökningen används en statistisk metod för viktning av svaren. Detta för att kunna redovisa resultat för hela populationen och inte bara för de svarande.

Mer information på Folkhälsomyndighetens sida, <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/om-vara-datainsamlingar/nationella-folkhalsoenkaten/>

Andel (%) som svarat Ja på frågan: Har du testat positivt för covid-19?

Undvikit att söka vård

Att skjuta upp vårdbesök trots behov kan leda till allvarliga konsekvenser för den enskilda individen, eftersom ett starkt samband finns mellan fördröjd diagnos och försämrat hälsotillstånd, livskvalitet och överlevnad (3). Om en individ vill ställa in planerat besök bör det först diskuteras med hälso- och sjukvården (4). Att inte söka vård trots behov kan påverka folkhälsan negativt framför allt utifrån målet om att nå en jämlik hälsa (4).

För att få kunskap om covid-19 pandemin påverkat människor att söka/inte söka vård ställdes frågan "Har du under coronapandemin undvikit att söka vård (t.ex. sjukvård, tandvård, psykolog eller mödravård)?".

Resultaten för Sörmland visar att drygt 30 procent i åldern 16–84 år undvikit att söka vård en eller flera gånger. Vid indelning efter kön visar resultaten att det är cirka en tredjedel av kvinnorna och drygt en fjärdedel av männen som undvikit att söka vård en eller flera gånger under coronapandemin.

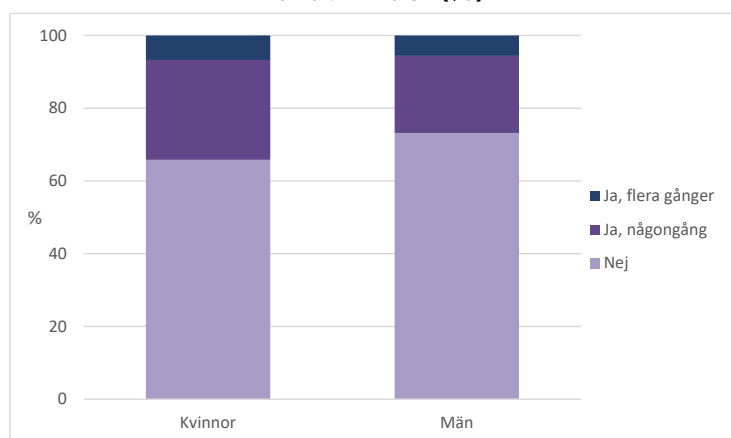
Utifrån utbildningsnivå är det små skillnader i andelen som undvikit att söka vård en gång. Andelen som undvikit att söka vård flera gånger är störst bland personer med förgymnasial utbildning (9 %) och lägst andel bland dem med eftergymnasial utbildning (4 %).

Inställd vård

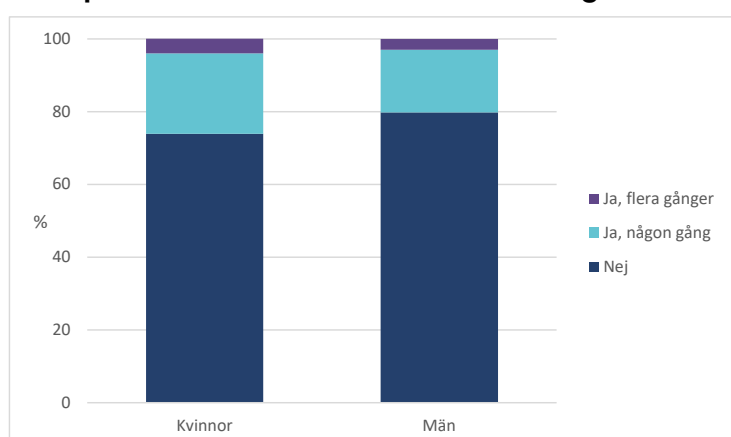
Att få sitt vårdbesök inställt kan, precis som när en individ själv avstår vård, leda till negativa konsekvenser på hälsa och livskvalitet för den enskilde.

Totalt har närmare 20 procent av den vuxna befolkningen i åldersgruppen 16–84 år fått sitt vårdbesök inställt någon gång under coronapandemin och fyra procent har fått sitt vårdbesök inställt flera gånger av vårdgivaren. Det är en högre andel kvinnor (26 %) än män (20 %) som under pandemin någon gång eller flera gånger fått sitt vårdbesök inställt av vårdgivaren.

Har du under coronapandemin undvikit att söka vård? Andel (%)

Andel (%) som under coronapandemin fått ett inplanerat vårdbesök inställt av vårdgivaren

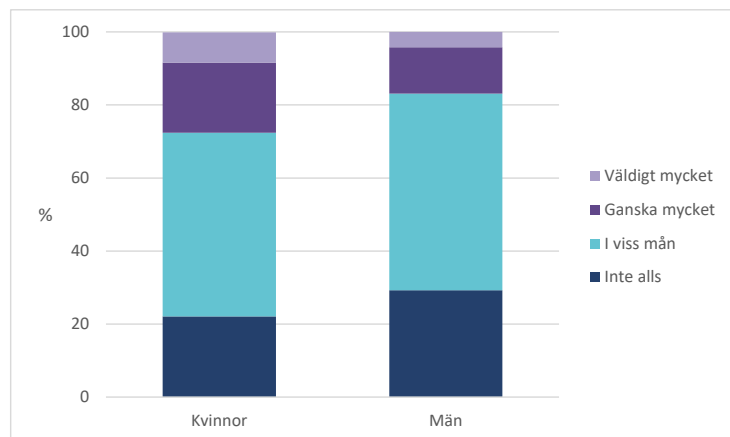
Oro för sjukdom

Det har varit en omfattande nyhetsrapporteringen i olika medier om viruset, antalet sjuka och döda, vaccinetts biverkningar och den höga belastningen i hälso- och sjukvården. Detta har sannolikt påverkat människors oro för att själv bli sjuk eller att pandemin ska drabba en vän eller anhörig (5).

Nästan 75 procent svarade att de kände någon form av oro för att bli allvarligt sjuk under coronapandemin, de flesta kände en liten oro för att bli allvarligt sjuk (52 %). Det är högre andel kvinnorna än män som varit ganska eller mycket oroliga att bli sjuk, 28 procent av kvinnorna jämfört med 17 procent av männen.

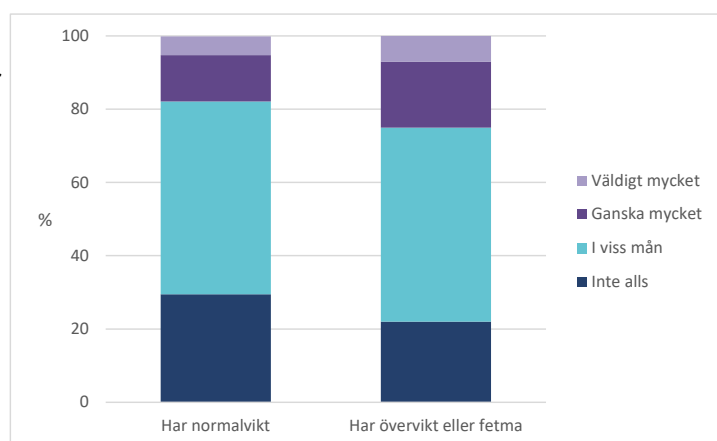
I och med pandemin har det varit ett visst fokus på olika grupper i befolkningen som riskerar att få svårare symptom vid insjuknande i covid-19. Diabetes, högt blodtryck, hög ålder samt övervikt och fetma är några riskfaktorer som lyfts fram (6).

I vilken utsträckning har du under coronapandemin varit orolig för att själv bli allvarligt sjuk? Andel (%)

Resultaten från undersökningen visar att personer som har övervikt eller fetma i större utsträckning har varit ganska eller väldigt mycket oroliga för att bli sjuka i covid-19, jämfört med personer som har normalvikt. Bland personer med övervikt eller fetma har 25 procent varit ganska eller väldigt oroliga för att själv bli allvarligt sjuk. Motsvarande andel för personer med normalvikt är 18 procent.

I vilken utsträckning har du under coronapandemin varit orolig för att själv bli allvarligt sjuk? Andel (%)

Covid-19-pandemin och dess konsekvenser kan förändras snabbt. Det betyder att det som lyfts fram i faktabladet kan se annorlunda ut i nya undersökningar.

Referenser

1. Folkhälsomyndigheten, [Nationella allmänna råd och rekommendationer för att minska spridningen av covid-19](#).
2. Folkhälsomyndigheten, [Smittspridning](#).
3. Socialstyrelsen, [Analys av hur patienter besöker somatiska akutmottagningar under och efter första covid-19-vågen](#).
4. Folkhälsomyndigheten, [Oro för att inte få vård under covid-19-pandemin – särskilt bland äldre](#).
5. 1177 Vårdguiden, [Så hanterar du oro och rädsla](#).
6. Folkhälsomyndigheten, [Information till riskgrupper om covid-19](#).